

Hemmesdynge kyrka

Lunds stift

Fasad mot sydöst.

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

KRISTINA SIMONSSON, 2018-12-20

jais
arkitekter
—

Svenska kyrkan
LUNDS STIFT

Hemmesdynge kyrka

Källstorps församling, Skytts kontrakt, Lunds stift, Hemmesdynge socken,
Trelleborg Hemmesdynge 38:1 -husnr 1, Trelleborgs kommun, Skåne län, Skåne

Beskrivning och historik

Kyrkomiljön

Från norr. Flygfoto: Pär-Martin Hedberg.

Hemmesdynge ligger på Söderslätt en dryg mil öster om Trelleborg och ett par kilometer norr om Skånes sydligaste udde, Smygehuk. Slättbygden har Sveriges bästa åkerjord. De goda förutsättningarna för odling gjorde redan under förhistorisk tid området attraktivt. Kring 1000-talet, efter befolkningsökning och förbättringar inom jordbruket, skedde en omfattande bybildning. Under 1100-talet bildades socknarna och flera romanska kyrkor av gråsten byggdes i området, ibland ersatte de en träkyrka. På Söderslätt är socknarna små och kyrkorna ligger tätt. Kring 1200-talet byggdes några kyrkor av det i Sverige nya materialet tegel på Söderslätt där moränlera var lätt tillgänglig. Namnet Hemmesdynge nämns i skrift 1283 då det stavas Haemminxdyngae.

På en karta från 1800-talet före enskiftet låg gårdarna tätt samlade längs byvägen söder och norr om kyrkan som låg mitt i byn. Byn var omgiven av odlingsmark indelad i en mängd smala tegar. Denna struktur behölls fram till enskiftet i början av 1800-talet då landskapet omvandlades. Jorden sammanfördes i större enheter, byn splittrades och de flesta av gårdarna flyttades ut från bykärnan. Även prästgården som låg direkt väster om kyrkogården skiftades, revs på 1830-talet och en ny byggdes en bit bort, nordväst om byn.

De senaste decennierna har inneburit ökad mekanisering av jordbruket, sammanslagning till större enheter av jorden och minskat behov av arbetskraft i lantbruket. Byn är idag liten med fyra gårdar och enstaka hus.

Till Hemmesdynge socken hör även byn Stora Isie.

Kyrkan ligger intill byvägen som går genom den lilla byn. Mot kyrkan på andra sidan vägen mot söder finns en fyrlängad gård. Norr om kyrkan finns två gårdar och några gathus. Mot väster och nordväst omger jordbruksfält och en mangelgrav.

Kyrkobyggnaden

Om Hemmesdynge kyrkas historia finns många missuppfattningar som fortfarande upprepas i flera skrifter. En murverksundersökning från 1986 ger dock en annan mer trolig bild som också återges i underhållsplanen.

Kyrkan byggdes av tegel, sannolikt kring 1200-talets början. Den är invigd åt jungfru Maria och kallas även S:ta Maria kyrka. Den bestod från början av långhus samt lägre och smalare kor med absidliknande avslutning i öster. Kyrkan hade likt den typiska romanska kyrkan norr- och sydportal och små, högt sittande rundbågiga fönster.

Interiört hade kyrkan ett plant innertak av trä eller öppet upp inock.

Under 1400-talet slogs valv i kyrkan. Ett vapenhus byggdes framför sydportalen under senmedeltiden.

Befolkningsökningen under 1700- och 1800-talen gjorde kyrkan alltför liten.

Nybyggnad eller tillbyggnad diskuterades. Biskop Faxé förordade att kyrkan skulle stå kvar men byggas till. Han hämtade stöd från C G Brunius som ansåg att kyrkan ”vara ibland de bästa och märkvärdigaste gamla kyrkor på orten”.

1853-1854 utökades långhuset åt väster med en valvtravé samt med ett torn. Tidigare fanns en fristående klockstapel på kyrkogården. Tillbyggnaden ritades av arkitekt H J Strömberg. Vapenhuset framför södra ingången revs. Västmuren i långhuset revs samt fyra meter av södra långhusmuren innan långhuset förlängdes. Även det västra valvet i det befintliga långhuset revs och återuppbyggdes. Det valvet var tidigare lägre än det östra valvet. Samtliga valv i långhuset blev nu lika höga. Fönsteröppningarna förstörades så att hela kyrkan fick fönster lika de i tillbyggnaden. Ekfönster sattes in. Takstolarna förnyades. Kyrkan har haft kalkmålningar men dessa knäckades ner vid

tillbyggnaden. Delar av kyrkans inredning såldes såsom läktaren, altartavlan och predikstolen. Några år senare tillkom ny läktare, orgel, altartavla.

Kyrkan har flera gånger sedan dess reparerats, nedan följer ett urval från underhållsplanen:

1874 togs en prästdörr upp i koret. I kyrkorummet lades åttkantiga tegelplattor på golvet. Blytaket över koret byttes till järnplåt.

1899-1901 ändrades kyrkan med bland annat följande arbete. Fönstren av ek byttes till gjutjärnsfönster. Interiört ändrades till en nygotisk stil. På golvet lades Viktoriaplattor från Skånska Cementgjuteriet. Väggarna målades interiört i nygotisk stil av dekorationsmålare P Cederholm från Ystad. Bänkarna förnyades och snickerierna målades i ekådring.

1930 tillkom ny orgel och uppfördes en djupare läktare ritad av Eiler Græbe.

1959-60 genomfördes en inre restaurering efter förslag av Eiler Græbe. Golvet sänktes och nytt golv lades av tegelplattor. Grunden undersöktes och flera olika golvlager hittades, det äldsta av tegel. Väggarna målades om lika från 1901. Dörrarna från 1856 års renovering som såldes 1901 återskaffades till kyrkan för att sättas mellan tornet och kyrkorummet.

1986 renoverades kyrkan exteriört. Putsen knackades mestadels ner (förutom på gesimserna) och putsades om. Samtidigt genomfördes en arkeologisk murverksdokumentation. Där framkom bland annat: Kor och långhus är uppfört samtidigt i förband. Den södra takgesimsen på långhuset är troligen sekundär och uppförd vid tillbyggnaden 1854. En ursprunglig romansk rundbågig fönsteröppning igenmurad med tegel fanns på långhusets norra sida. Man fann också att den numera vita spritputsade kyrkan tidigare varit slammad i brungult direkt på tegelmuren med röd kalkavfärgning.

2005 gjordes en exteriör renovering med bland annat partiell putslagning, avfärgning av fasaderna samt lagning av enstaka takstolar, målning av snickerier samt byte av plåtdetaljer.

2012-2013 installerades ny el, nytt vattenburet värmesystem, ny trätrappa i vapenhuset samt nytt textilskåp för mässhakar. Innerfönster med aluminiumbåge sattes in.

Exteriör

Kyrkan består av långhus och smalare, lägre kor i öster med absidliknande avslutning i öster samt ett kvadratisk torn i väster. Delar av långhuset och koret är från början av 1200-talet. Långhusets förlängning, tornet och fönsteröppningarna är byggda 1854. Murarna är vitputsade, gjutjärnsfönstren är stora och rundbågiga. Fasaden artikuleras av lisener och rundbågsfriser. Taket är täckt med rött tegel.

Samtliga murar är uppförda av tegel som är spritputsat och vitfärgat. De romanska murarna är uppförda av handslaget tegel i munkförband medan murarna i torn och långhusförlängning är av maskinslaget tegel. Kor och långhus är murade i förband och alltså uppförda samtidigt. Murarna har en spritputsad skråkantad sockel som bitvis även har en vulst. Grundstenar är synliga på flera ställen. Murarna avslutas med en takgesims bestående av rundbågsfris och strömskift. Takgesimserna är lite olika utformade på kor och långhus. Korets är ojämnare och ser ålderdomligare ut, dels finns ett listverk ovanför strömskiftet på långhuset. Förmodligen förnyades långhusets rundbågsfris på södersidan när kyrkan förlängdes. Koret markeras med lisener mellan fönstren. Fyra av lisenerna är avtrappade och kragar ut som strävpelare. De är avtäckta med gråmålade cementplattor.

Tornet från 1854 har strävpelare i hörnen mot väster. De är avtrappade i tre nivåer avtäckta med grå gjutna skivor. Den nedre delen på tornet sammanbinds med fönstrens solbänkar och ger intryck av en hög sockel. Långhusets gavelmur mot väster har trappgavlar på vardera sidan om tornet. Mot tornmuren är gravstenar av kalksten kramlade.

Kyrkan har två ingångar, huvudingång genom tornet i väster, prästingång i koret i öster. Västingången omges av en utkragande portal med tre trappsteg. Pardörren sitter i en spetsbågig öppning med tre språng. Prästingången med en enkeldörr sitter i en rak slätputsad öppning som omges av en rundbågig omfattning. Båda dörrarna är klädda med profilerad panel i diagonalt mönster. Prästingången är tillkommen 1874.

Fasad mot nordväst.

Takfris och fönster på koret mot söder.

Fönstren sitter i rundbågiga spritputsade öppningar som togs upp 1854.

Gjutjärnsfönstren från 1901 är gråmålade och spröjsade med rombiskt mönster och cirklar i ovankant. Glaset är klarglas med färgat glas i övre delen och i ytterkanterna. Korets fönster är smalare än långhusets, i öster finns två blyspröjsade fönster med färgat glas. Solbänkarna är gjutna gråmålade plattor.

Tornets fönster i bottenplan är liknande långhusets fönster men är mindre, sitter högre och omges av två rundbågiga språng. Tornet har spetsbågiga ljudöppningar i alla

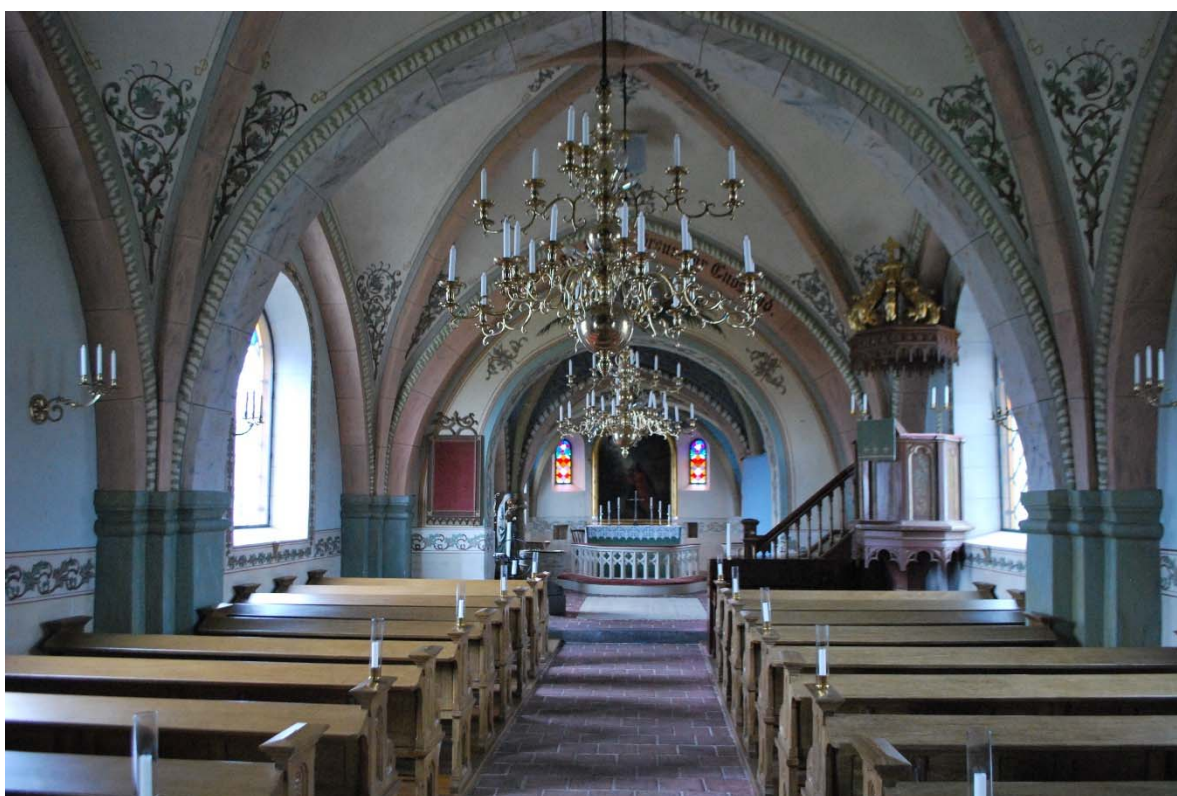
väderstreck. Öppningarna är grupperade tre och tre. Luckorna är klädda med svart panel.

Långhuset och koret har sadeltak, koret med valmad avslutning. Dessa tak är belagda med röda enkupiga tegelpannor. Korets tak kragar ut över muren och undersidan är klädd med röda brädor. Långhuset tak däremot ligger i liv med takgesimsen. Tornet har ett topptak med fyra lutande takfall belagda med kopparplåt i skivtäckning och vertikala ståndfalsar. Avvattningen är av koppar och brun plåt.

Interiör

Vapenhuset ligger i tornets bottenvåning. Golvet är belagt med röda kvadratiska tegelplattor, väggarna är slätputsade och vitfärgade, taket är lågt och klätt med vitmålade brädor. Rummet har dagsljus från två högt sittande fönster varav det ena skärs av med taket. I norra delen finns en trappa till tornets övre våningar. Under trappan finns ett teknikutrymme avdelat med en vit brädvägg. Rummet är möblerat med broschyrställ, bord och bänk. På väggen hänger Karl XII:s monogram.

En ekådrad pardörr med blyglasad överdel leder till kyrkorummet.

Långhuset mot koret i öster.

Kyrkorummet består av långhus och smalare kor. Öppna ekådrade bänkar står på ömse sidor om mittgången i långhuset. Bänkarna går ut till ytterväggarna. I långhusets

västra del står orgelläktaren. Långhuset är välvt med tre putsade kryssribbvalv, vilande på tresprångiga pilastrar med kragband. Valven är murade med halvstenstegel. Valvribborna har rektangulärt tvärsnitt. Gördel- och sköldbågarna är spetsbågiga och har följdskift. I valven hänger mässingsljuskronor och på väggarna lampetter.

Väggar och valv är slätputsade och dekormålade i nygotisk stil sedan 1901. Bårder med bladslingor omger fönstren och löper även längs väggarna i fönstrens nederkant. Nedre delen av väggarna är målade som imiterade stenblock och marmorerade, liksom valvbågarna och ribborna. Valvkapporna är delvis målade med bladslingor. Golvet är belagt med mörkröda kvadratiska tegelplattor från 1960. Under bänkkvarteren ligger furubrädor. Stora, lågt placerade gjutjärnsfönster belyser rummet. Fönstren är försedda med innerfönster med smal mörk metallbåge och helt glas. Predikstolen och ett piano står i sydöst, en ljusbärare i nordöst.

Koret är upphöjt ett steg och belagt med samma tegel som i långhuset. Koret är välvt med ett kryssribbvalv liksom i långhuset. Väggar och valv är dekormålade och valvkapporna i koret är helt täckta med bladmönster. Koret avslutas med ett sexkappigt valv målat blått med en stjärnhimmel. Koret upptas av altaruppsats, altarring och dopfont.

Den lilla sakristian inryms bakom altaruppsatsen. I väggarna finns två små murnischer och en prästutgång. På ömse sidor om dörren sitter små fönster med färgat glas i starka färger.

Orgelläktaren i väster med avrundade hörn vilar på pelare. Läktarbarriären är tät med lister för att likna ramverk, ådringsmålade och tillkom 1930 när läktaren utökades.

Långhuset mot väster.

Orgeln på läktaren i väster.

Tornets övre våningar nås från vapenhuset. På fjärde våningen finns klockvåningen med klockboken av furu med två klockor. Väggarna är slätputsade och på golvet ligger brädor. Det är öppet upp mot tornvinden. Det finns ljudöppningar åt fyra håll. Vinden nås genom en plåtlucka från tredje våningen. Valven är oisolerade. Taklaget förnyades när kyrkan byggdes till 1854. Takstolarna av furu står tätt och består av

högben, dubbla hanband, tassar, stödben och remstycken. Träspån ligger som underlag för takpannorna.

Inredning och inventarier

Altaret av trä är tillverkat i ramverk och fyllningar. Altaret är rektangulärt med rundade hörn och målat ljus grönbeige. På baksidan finns lådor för förvaring. Tillverkat okänt år.

Altaruppsatsen är en målning i dova färger föreställande Jesus i Getsemane målad 1862 av CC Dahlberg. Målningen omges av en förgylld ram med dekorativa bårder.

Altarringen har en mjukt svängd planform och innehåller två grindar. Altarräcket av trä i nygotisk stil är genombrutet med en arkad med tre- och fyrpass. Målad i bruten vit. Överliggare och knäfall är tygklätt. Tillverkad okänt år men troligen när kyrkan byggdes till 1854.

Dopfunten är medeltida av sandsten och troligen från när kyrkan uppfördes. Den runda cuppan är dekorerad med en rundbågsfris i överkant och en repstav i mitten. Nedtill finns så kallad godronnering, stående rundstavar. Foten av kalksten är fyrkantig med markerade hörntappar. Den står på ett modernt fyrkantigt underrede av kalksten. Funten står nära "Bollerupsgruppen" enligt Lars Tynell i "Skånes medeltida dopfuntar". De kännetecknas av rundbågsfris i ovankant och godronnering på undersidan.

Dopfont.

Predikstol.

Koret mot öster.

Predikstolen med baldakin från 1850-talet är ritad av arkitekt J E Söderlund. Ny trappa tillkom 1901. Den sexsidiga korgen har sidor med arkadbågar med trepass. I fyllningarna är målat växter och bladornament. Korgen är målad i mörk ekådring med

förgyllda detaljer och växter i dovt gult och grönt. Baldakinen kröns av en stor förgylld krona av slingrande blad.

Bänkinredningen är öppen, i nygotisk stil och tillkom 1901 vid kyrkans renovering. Bänkarna är likadana som sattes in i Trelleborgs kyrka 1884 och var ritade av Helgo Zettervall. Gavlarna är dekorativt utformade med genombruten fot och fyllningar med rundbågar, fyrpass samt armstöd. Gaveln avslutas upptill av en profilerad överliggare. Ryggstöden är i ramverk med fyllningar. Målad i ljus ekådring. Röda dynor ligger i bänkarna. För att dölja nya radiatorer under sitsarna har gavelfotens öppning numera en skiva på insidan.

Orgeln är byggd 1930 av A Magnussons Orgelbyggeri i Göteborg. Omdisponerades 1960 av samma firma. Fasaden i nygotisk stil ritades förmodligen av J E Söderlund 1856 till en äldre nu riven orgel. Fasaden är ekådrad med förgyllning. Mittpartiet är högre och indelat i spetsbågiga pipfält. Sidopartierna är utformade som runda torn. Dekorerad med reliefer och i ovankant med trepassbågar.

Storklockan av malm är omgjuten 1730 av Andreas Wetterholtz. *Lillklockan* av malm är gjuten 1786 av Maria Wetterholtz. Båda klockorna är prydda med växtbårder och inskriptioner.

Kyrkogården

Historia

Den äldsta delen av kyrkogården närmast kyrkan etablerades under medeltiden. Medeltida kyrkogårdar anses allmänt ha varit inhägnade, betade ängar, som även fungerade för profana ändamål. Gravarna utformades ofta som små kullar med träkors. Under andra hälften av 1800-talet omgestaltades ett stort antal kyrkogårdar i Skåne då de fick stramare planlösningar med gångar och kvarter och omgärdade gravplatser.

I samband med att kyrkan förlängdes och fick ett torn utökades kyrkogården på 1850-talet åt väster på platsen för den tidigare prästgården. Gamla prästgården revs redan 1833 och en ny byggdes ett par hundra meter nordväst om kyrkan. Kyrkogården omgärdades med en mur.

1907 utvidgades med ett stort område norrut. Nya murar byggdes på norra och västra sidan av det utvidgade området. Ligusterhäckarna som omgett gravplatserna byttes till buxbom. Denna del tas i bruk först på 1930-talet.

1958 fälldes 14 kastanjer och på 2000-talet planterades lindar på norra och södra sidan. 2013 planterades en allé av prydnadsapel till kyrkans ingång.

2003 anlades minneslunden.

Beskrivning

Kyrkogården omges av en fogad gråstensmur avtäckt med tegelpannor åt söder och kring den äldre delen åt öster. I väster finns en stödmur med ett gjutjärnsstaket och i norr en låg stödmur med en hagtornshäck ovanpå. Gjutjärnsgrindar mellan kraftiga murade stolpar finns i öster till parkeringen och i söder till byvägen. Kyrkogården omges av en trädkrans av lind åt tre håll. I väster är det stora äldre lindar medan de är nyplanterade i norr och söder. Gången till kyrkans entré i väster kantas av en allé med prydnadsapel.

Från väster. Flygfoto: Pär-Martin Hedberg

Kyrkogården söder om kyrkan.

Kyrkan omges av singel. Kyrkogården har mestadels buxbomsinramade gravar med singel, enstaka gravar omges med smide. Flera delar av kyrkogården är dock grässådda, främst på den äldsta delen kring kyrkan. Söder om kyrkan står flera stenar av kalksten i gräsmattan. På utvidgningen i väster från 1800-talets mitt är gravplatserna belagda med singel och omgärdade med buxbom. Gravstenarna är högre. Här finns obelisker, avbrutna pelare och naturromantiska stenar som en avbruten trädstam samt stenar med infälld porslinsmedaljong av Thorvaldsen.

I den norra utvidgningen från 1900-talets början, men som började användas först på 1930-talet, är stenarna låga och horisontella med buxbomsinramning. Lantbrukare är den vanligaste titeln på kyrkogården.

På gravarna växer en del vintergröna buskar. Endast ett träd finns förutom trädkrans och allé.

I nordvästra hörnet ligger minneslunden med gräsmatta, ljusbärare och en skulptur utformad som ett smidesklot med vinrankor. Staket och häck är här borttagna så att minneslunden öppnar sig mot jordbrukslandskapet med milsvid utsikt.

Byggnader på kyrkogården

Norr om kyrkan finns ett materialhus från 1800-talet som även varit bårhus. Numera är det inrett med toalett och personalutrymmen. Fasaden är vitputsad och taket är belagt med rött tegel.

Kulturhistorisk karaktärisering för Hemmesdynge kyrkoanläggning

Kyrkan ligger intill byvägen som går genom den lilla kyrkbyn som har bevarat en ålderdomlig stämning med några kringbyggda gårdar omgivna av jordbruksbygd.

Kyrkogården karaktäriseras av sent 1800-tals ideal med buxbomsomgärdade gravplatser med singel enligt typiskt sydsåknskt mönster samt av flera grässådda områden på de äldsta delarna som ger kyrkogården ett något splittrat och öde utseende. Lindarna, muren och järngrindarna är betydelsefulla inslag i miljön. Kyrkogårdens utvidgningsfaser är klart avläsbara.

De flesta kyrkor som byggdes i Skåne kring 1100-1200-talet var byggda av gråsten men kring 1200 började byggas med tegel.

Hemmesdynge kyrka är uppförd av tegel troligen i början av 1200-talet med långhus och kor samtidigt. Andra kyrkor i närheten som också byggdes av tegel är Maglarp och Dalköpinge kyrka. Hemmesdynge kyrka är helgad åt jungfru Maria liksom Fru Alstad kyrka. Liksom de flesta romanska kyrkor valvslogs Hemmesdynge på 1400-talet.

Befolkningsökning och platsbrist i kyrkan gjorde den rivningshotad på 1800-talet men istället förlängdes långhuset, ett torn byggdes och fönstren förstörades. Enligt praxis skulle kyrkorna rymma 2/3 av församlingen. Kyrkan har medeltida murverk i kor och delar av långhuset. Korets takgesims har ett ålderdomligt uttryck och visar att kyrkan är äldre än sin tillbyggnad på 1800-talet.

Under andra hälften av 1800-talet byggdes kyrkorna i olika historiserande stilar. Långhusets västgavel fick trappsteg liksom på tornets portal i medeltidsinspirerad gotisk stil. Torntaket är tidstypiskt lågt då det fanns en bestämmelse fram till 1857 att torntaken inte fick byggas med höga spiror. Trots sitt medeltida ursprung har kyrkan mestadels karaktär av en 1800-talskyrka med det långa långhuset med spritputsade murar, stora gjutjärnsfönster och torn med nygotisk portal.

Kyrkorummet har förändrats flera gånger, framförallt 1854 och 1901. Vid tillbyggnaden 1854 förnyades det mesta av inredningen. Orgeln har en välbevarad tidig nygotisk fasad. Kyrkorummet karaktäriseras idag av sin nygotiska ekådrade inredning och sedan 1901 dekormålning med bladslingor och marmorering på valv och väggar i nygotisk stil. Koret poängteras med bladslingor som fyller hela

valvkapporna. Många kyrkor med dekormålning från sekelskiftet har blivit vitmålade under 1930-talet. Det tidigare golvet med Victoriaplattor som var typiskt vid förra sekelskiftet har bytts till tegelgolv som har en äldre tradition i kyrkan.

Kyrkans äldsta inventarium är den medeltida dopfunten dekorerad med rundbågsfris och godronnering.

Att tänka på

- Kyrkogårdens ålderdomliga stenmur med järngrindar och trädkransen bidrar till kyrkogårdens värde.
- Kyrkans ursprung är en tegelkyrka från 1200-talet med ett speciellt tresidigt kor och dekorativa rundbågsfriser. Kyrkan förlängdes och förändrades i mitten av 1800-talet.
- Kyrkorummet har nygotisk inredning samt dekormålning på väggar och valv.

Skydd m.m.

Kyrkan och kyrkogården skyddas som kyrkligt kulturminne enligt 4 kap. kulturmiljölagen. Tillkommen före utgången av år 1939. Omfattas av tillståndsplikt 4 kap. 3§.

Kyrkan ligger inom riksintresse kustzonen och riksintresse Östra Torp-Hemmesdynge. Dessutom inom av länsstyrelsen utsedd särskilt värdefull kulturmiljö Hemmesdynge-Smygehamn. Kyrkotomten ligger inom reg. fornlämning Hemmesdynge 35:1 som utgör den ungefärliga bytomten enligt äldre lantmäterikartor. Fornlämningar skyddas enl. 2 kap. kulturmiljölagen.

Källor och litteratur

Skåne, Landskapets kyrkor, red. Markus Dahlberg, Riksantikvarieämbetet, 2015

Sockenkyrkorna – kulturarv och bebyggelsehistoria, Riksantikvarieämbetet, 2008

Skånska kyrkor, Skånes Hembygdsförbund årsbok 1997

Underhållsplan för Hemmesdynge kyrka, 2007-06-11, Ponnert Arkitekter

S:ta Maria kyrka i Hemmesdynge, Stig Sivenius, 1960

Områdesbestämmelser för Hemmesdynge by, Trelleborgs kommun, 2004-10-18

Vård och underhållsplan, Hemmesdynge kyrkogård, Mona Wembling, 2017

Skånes medeltida dopfuntar, Lars Tynell 1913-21

Byggnadsarkeologisk undersökning av Hemmesdynge kyrka, Regionmuseet, Mabel Cronvall, 1986

Övriga uppgifter

Denna rapport om Hemmesdynge kyrka, Skytts kontrakt, har upprättats av:
Kristina Simonsson, (rapportförfattare, inventering och foto där ej annat anges)
Arkitekt SAR/MSA, Certifierad sakkunnig avseende kulturvärden

Karl Johan Kember (granskning),
Arkitekt SAR/MSA, Certifierad sakkunnig avseende kulturvärden
JAIS arkitekter AB, Sundstorget 3, 251 21 Helsingborg, 042-14 92 30, www.jais.se

Inventeringsdatum: 2018-11-13 Färdigställd rapport: 2018-12-20

Hemmesdynge kyrka - byggnadsbeskrivning

Stomme:	Murverk-tegel Murverk-natursten
Fasadmaterial:	Puts-sprit Puts-slät
Fasadkulör:	Vit
Takform:	Sadeltak Topptak
Taktäckningsmaterial:	Takpannor-lertegel, strängpressade, enkupiga Plåt-koppar
Byggnadsdel:	Torn-väster Långhus Kor-öster-smalare